

INTERNATIONAL WEEKLY

№17

27.05.2013-04.06.2013

Foreign
Policy
Research
Institute

Видання "INTERNATIONAL WEEKLY"
здійснюється за підтримкою
ФОНДУ ФРІДРІХА НАУМАННА ЗА СВОБОДУ
та Центру інформації та документації
НАТО в Україні

Friedrich Naumann
STIFTUNG
FÜR DIE FREIHEIT

УКРАЇНА – ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ	3
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	3
ПОЗИЦІЯ ЄС ЩОДО ПІДПИСАННЯ МЕМОРАНДУМУ ПРО ПОГЛИБЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРАЗІЙСЬКОЮ ЕКОНОМІЧНОЮ КОМІСІЄЮ.....	3
ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ	5
29.05.2013. В ЄС НАГАДУЮТЬ УКРАЇНІ ПРО МАЙБУТНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ В РАМКАХ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ	5
03.06.2013. ФІНЛЯНДІЯ ГОТОВА ПІДТРИМАТИ ПІДПИСАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНА-ЄС	6
УКРАЇНА – НАТО	7
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	7
УКРАЇНСЬКІ ОФІЦЕРИ АКТИВНО ЦІКАВЛЯТЬСЯ ДОСВІДОМ ТА СТАНДАРТАМИ НАТО І ЄС В ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ.....	7
ЄВРОАТЛАНТИЧНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ.....	9
27.05.2013. МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ ПРОВІВ ЗУСТРІЧ З ГЕНЕРАЛЬНИМ СЕКРЕТАРЕМ НАТО ..	9
31.05.2013. УКРАЇНА І НАТО ГОТОВІ ПОГЛИБЛЮВАТИ ДІАЛОГ	9
НАТО У ФОКУСІ ТИЖНЯ.....	9
30.05.2013. ЩОРІЧНА ВЕСНЯНА СЕСІЯ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ НАТО ВІДБУЛАСЬ В М. ЛЮКСЕМБУРГ ...	9
ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА	11
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	11
ЗАЯВА ПРО УЧАСТЬ УКРАЇНИ В ЄВРАЗІЙСЬКОМУ ІНТЕГРАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ ТА МЕМОРАНДУМ МІЖ УКРАЇНОЮ І ЄВРАЗІЙСЬКОЮ ЕКОНОМІЧНОЮ КОМІСІЄЮ – ГРА КИСВА ЧИ МОСКВИ?.....	11
ВИКОНАВЧА ВЛАДА.....	13
27.05.2013. МІНІСТР: ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГТС ПОКИ НІКОГО НЕ ДОПУСТИЛИ	13
31.05.2013. МИКОЛА АЗАРОВ: УКРАЇНА РОЗРАХОВУЄ НА ПІДТРИМКУ БІЛОРУСІ В РАМКАХ СПІВПРАЦІ З МИТНИМ СОЮЗОМ.....	14
31.05.2013. АЗАРОВ ПОЇХАВ ДО МІНСЬКА ПІДПИСУВАТИ МЕМОРАНДУМ З МИТНИМ СОЮЗОМ	14
01.06.2013. УРЯД ПОКАЗАВ ТЕКСТ МЕМОРАНДУМУ ІЗ МИТНИМ СОЮЗОМ	14
04.06.2013. УКРАЇНА РОЗРАХОВУЄ ОТРИМАТИ МІСЦЕ НЕПОСТІЙНОГО ЧЛЕНА РБ ООН НА ПЕРІОД 2016-2017 РР., - КОЖАРА.....	15
ПРЕЗИДЕНТ.....	15
27.05.2013. ЯНУКОВИЧ ПЕРЕД ЗАСІДАННЯМ ЄВРАЗЕС ПОЛЕТІВ ДО ПУТІНА	15
27.05.2013. ЕКСПЕРТ: ЧАРТЕРНОЮ ДИПЛОМАТІЄЮ ЯНУКОВИЧ НАМАГАЄТЬСЯ ШАНТАЖУВАТИ ЄС І МИТНИЙ СОЮЗ.....	16
27.05.2013. ЕКСПЕРТ: ТІНЬОВИЙ ХАРАКТЕР УКРАЇНО-РОСІЙСЬКИХ ВІДНОСИН СТАВ ХРОНІЧНОЮ ХВОРОБОЮ	17
02.06.2013. ЯНУКОВИЧ: ЗБЛИЖЕННЯ З МИТНИМ СОЮЗОМ НЕ СУПЕРЕЧИТЬ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС.....	17
ПАРЛАМЕНТ.....	18
03.06.2013. РИБАК ПОЯСНИВ, ЩО УКРАЇНА НЕ ЙДЕ ДО МИТНОГО СОЮЗУ	18
УКРАЇНА ТА ІНШІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	19
МИТНИЙ СОЮЗ.....	19
28.05.2013. ЄС ВІДПОВІВ РОСІЇ: ВСТУПИВСЯ В МИТНИЙ СОЮЗ, УКРАЇНА ВТРАТИТЬ СУВЕРЕНІТЕТ	19
29.05.2013. ЛІДЕРИ МИТНОГО СОЮЗУ ОБГОВОРЯТЬ РОЗШИРЕННЯ СПІВПРАЦІ З УКРАЇНОЮ	19
29.05.2013. У МИТНОМУ СОЮЗІ ПОГОДИЛИСЯ, АБИ ЗА НИМИ СПОСТЕРІГАЛА УКРАЇНА	19
29.05.2013. МЕМОРАНДУМ ПРО УЧАСТЬ УКРАЇНИ У МИТНОМУ СОЮЗІ ПІДПИШУТЬ 31 ТРАВНЯ	21
03.06.2013. УКРАЇНА - МИТНИЙ СОЮЗ: ТИСЯЧА Й ОДНА ІНТЕГРАЦІЯ.....	21
ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ	21
РОСІЯ.....	21
28.05.2013. УКРАЇНА В МИТНОМУ СОЮЗІ: СПОСТЕРІГАЧ ЗА СУПЕРЕЧКАМИ.....	21
27.05.2013. ЗМІ: ЯНУКОВИЧ З ПУТІНИМ ДІЛИЛИ УКРАЇНСЬКУ ГТС.....	23
27.05.2013. СТАВИЦЬКИЙ ОЧІКУЄ, ЩО ЯНУКОВИЧ І ПУТІН ДОМОВЛЯТЬСЯ ПРО ЩОСЬ "ПОЗИТИВНЕ" ЩОДО УКРАЇНСЬКОЇ ГТС.....	24
30.05.2013. ЧИ ЗБУДЕТЬСЯ РОСІЙСЬКА МРІЯ ПРО УКРАЇНСЬКУ ГТС?	24
04.06.2013. "ГАЗПРОМ" НЕВДОВОЛЕНИЙ РЕВЕРСНИМ ПОСТАЧАННЯМ ГАЗУ ДО УКРАЇНИ	26

УКРАЇНА – ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ**АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ****ПОЗИЦІЯ ЄС ЩОДО ПІДПИСАННЯ МЕМОРАНДУМУ ПРО
ПОГЛИБЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРАЗІЙСЬКОЮ
ЕКОНОМІЧНОЮ КОМІСІЄЮ**

Реакція представників ЄС на підписання Україною Меморандуму з Євразійською економічною комісією була зваженою, прагматичною і твердою. Уникаючи різких публічних оцінок ні до чого не зобов'язуючого, з точки зору міжнародного права, Документа, Євросоюз змусив офіційний Київ пояснити свої дії, а також дав зрозуміти, що подібного роду кроки не змусять ЄС відступитися від вимог, необхідних для підписання Угоди про Асоціацію.

Один з головних месиджів представників ЄС – українській владі полягав у тому, що **стратегічні партнери мають інформувати один одного про важливі зовнішньополітичні кроки до, а не після підписання документів.** За інформацією видання «Дзеркало тижня», Євросоюз офіційно звернувся до української сторони з пропозицією розпочати діалог і провести консультації на рівні експертів, щоб мати чітке уявлення про подальші плани й зобов'язання Києва перед Митним союзом та Євразійським економічним союзом. Після цього Віктор Янукович у телефонній розмові запевнив Президента Єврокомісії Жозе М. Баррозу, що нова модель співробітництва з МС та ЄЕС не суперечить стратегічному курсу України на євроінтеграцію. Аналогічні запевнення В.Янукович дав і віце-президенту Європарламенту Яцеку Протасевичу, що перебував із візитом в Києві. Про це ж говорили Керівник Головного управління з питань міжнародних відносин Андрій Гончарук та Уповноважений України з питань зовнішньополітичних та інтеграційних процесів Костянтина Єлісеєва на зустрічі із представниками дипломатичних місій, акредитованих у Києві.

Варто відзначити, що офіційний Київ міг би легко уникнути необхідності перебувати в доволі некомфортному положенні, що нагадує виправдовування, якби належним чином завчасно поінформував європейських партнерів (як, до речі, і власних громадян) щодо своїх зовнішньополітичних планів, відзначивши, що вони не йдуть всупереч стратегічному курсу на євроінтеграцію та вже взятим у цьому контексті зобов'язанням. Важко не погодитися зі словами Міністра закордонних справ Литви Лінаса Лінкявічюса: «Я б хотів прочитати і вивчити його (Меморандум) перед підписанням, якщо вже Євросоюз домовився з українською стороною, що ми будемо консультуватися з таких питань. Ми, звичайно, можемо і після укладення меморандуму почитати в інтернеті, що ж там було підписано, це теж варіант. Але, напевно, ми все-таки повинні співпрацювати

якось інакше»¹.

Підкреслюючи розуміння необхідності співпраці України із Росією та повагу до права Києва обирати форми такої співпраці, представники Євросоюзу одночасно твердо нагадали, що вона **не повинна суперечити домовленостям України із ЄС**. Глава МЗС Литви Л.Лінкявичюс в інтерв'ю виданню «Коммерсант-Украина» наголосив: *«Якщо ви вирішите переступити певну лінію у взаєминах з Митним союзом, то не зможете підписати Угоду про асоціацію з Євросоюзом»*². Важливо відзначити, що така **позиція ЄС базується не на політичних, а на правових міркуваннях**, оскільки передача Україною повноважень встановлювати митні тарифи якомусь наднаціональному органу, як це працює в МС, призведе до юридичної неможливості реалізувати Угоду про Зону вільної торгівлі з ЄС.

Представник Єврокомісара з питань торгівлі Карла де Гухта Джон Клансі нагадав Україні, що **«є істотна відмінність між глибокою та всеосяжною зоною вільної торгівлі з ЄС та Митним Союзом – в останньому член втрачає свій торговий суверенітет**, тому що Митний союз йде далі, ніж ЗВТ з ЄС». «Ніхто з членів-держав ЄС не може самостійно укласти Угоду про вільну торгівлю з Росією чи Україною: вони втратили свій торговий суверенітет, так само, як Україна втратить свій торговий суверенітет, якби вона стала членом будь-якого Митного союзу»³.

В ЄС очевидно усвідомлюють бажання Києва розігравати карту «перетягування між Сходом та Заходом», проте **представники Євросоюзу дали чітко зрозуміти, що ніякий шантаж не змусить відступитися від вимог**, виконання яких є необхідною передумовою підписання Угоди про асоціацію. Міністр закордонних справ Польщі Радослав Сікорський заявив, що в ЄС розуміють важливість угоди з Україною, «але Київ мусить виконати умови», «Польща зробила для України вже дуже багато, але у всьому є межа»⁴. Зі слів керівника литовського МЗС Лінаса Лінк'явичюса стає зрозуміло, що ЄС налаштований позитивно і «намагається знайти хоч якісь ознаки поліпшення ситуації», проте є мінімальний рівень виконання взятих Україною зобов'язань, який необхідно виконати. Наразі ЄС не бачить прогресу в реформуванні судової системи й ліквідації вибіркового правосуддя, зокрема в питанні Юлії Тимошенко, що для деяких європейських столиць є «символом, лакмусовим папірцем правової держави»⁵.

Таким чином, можливе бажання Києва скористатися східним вектором для тиску на ЄС з метою ослаблення вимог, необхідних для підписання Угоди про Асоціацію, наштотувалося на виважену, але тверду позицію Євросоюзу. Суть її коротко і слушно висловив відомий аналітик Андерс Аслунд: *сьогодні Україні, замість того, щоб намагатись безуспішно водити за ніс своїх сусідів, треба зосередити увагу на виконанні вимог, необхідних для підписанні Угоди про асоціацію з ЄС*⁶.

¹ Лінас Лінкявичюс: возможность подписания договора об ассоциации существует, но гарантии нет. <http://kommersant.ua/doc/2204111>

² Лінас Лінкявичюс: возможность подписания договора об ассоциации существует, но гарантии нет. <http://kommersant.ua/doc/2204111>

³ В Еврокомиссии напомнили, что Украина не может одновременно быть членом ТС и создавать ЗСТ с ЕС. http://rus.newsru.ua/finance/28may2013/ts_es.html

⁴ Польща багато зробила для України, але є межа (європейська преса). <http://www.radiosvoboda.org/articleprintview/25006890.html>

⁵ Лінас Лінкявичюс: возможность подписания договора об ассоциации существует, но гарантии нет. <http://kommersant.ua/doc/2204111>

⁶ Меморандум з Митним союзом не має жодної ваги - Андерс Аслунд. <http://ukrainian.voanews.com/articleprintview/1672325.html>

ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ**29.05.2013. В ЄС нагадують Україні про майбутні зобов'язання в рамках Угоди про асоціацію**

У Астані президенти України, Росії, Білорусі та Казахстану домовилися про те, що підпишуть урядовці у Мінську за два дні

Представник Єврокомісара Штефана Фюле Пітер Стано каже, що співпраця України з Митним союзом не повинна суперечити майбутнім зобов'язанням Києва в рамках Угоди про асоціацію.

Про це повідомляє агенція "Інтерфакс".

Так пан Стано прокоментував рішення вищої Євразійської економічної рада на рівні лідерів держав Митного союзу підтримати намір України стати спостерігачем у цьому об'єднанні, а згодом - і у Євразійському економічному союзі.

Меморандум про надання Україні статусу спостерігача в Євразійській економічній комісії, яка є виконавчим органом Митного союзу, підпишуть у Мінську 31 травня під час саміту країн СНД. Про це президент України Віктор Янукович повідомив після зустрічі президентів Росії, Білорусі, Казахстану та України в Астані.

У Росії вже трактують домовленості, досягнуті в Астані, як рішення України повернутися у бік євразійської інтеграції.

Реакція ЄС

Представники Євросоюзу вже не раз наголошували, що участь в Митному союзі та Угоді про асоціацію, яку Україна сподівається підписати у листопаді, несумісні.

"Ми нагадуємо про нашу позицію про те, що будь-яка форма співпраці України з Митним союзом не має суперечити майбутнім зобов'язанням України в рамках Угоди про асоціацію, включно з всеохопною зоною вільної торгівлі, і не повинне шкодити можливості його підписання", - цитує "Інтерфакс" пана Стано.

Напередодні комісар ЄС з питань розширення та європейської політики сусідства Штефан Фюле вкотре підтвердив позицію Європейського Союзу про те, що Україна не може одночасно бути і членом Митного союзу, і учасником зони вільної торгівлі із ЄС.

Про несумісність одночасної інтеграції у двох напрямках заявив у середу і радник російського президента Сергій Глазьев. Він каже, що надання Україні права мати статус спостерігача у Євразійському економічному союзі означає, що Україна прагне стати членом цього союзу, "тому що статус спостерігача надається лише державам, які хочуть увійти у наші інтеграційні об'єднання". Радник російського президента також вважає, що із підписанням Меморандуму у Мінську можна буде сказати, що Україна відмовляється від європейського вектору інтеграції.

"Для українського суспільства важливо розуміти, що неможливо одночасно підписувати угоду про асоціацію із Європейським союзом та брати участь у Митному союзі", - заявив Сергій Глазьев в Астані.

Вглиб Митного союзу

Тоді як у Києві український прем'єр Микола Азаров заявив, що Україна не обмежиться лише набуттям статусу спостерігача у Митному союзі, але й готова приєднатися до низки угод, які становлять правову базу Митного союзу та Єдиного економічного простору.

"Після завершення аналізу ми запропонуємо колегам створити спільну переговорну групу достатньо високого рівня, аби у найкоротший термін домовитися про те, до яких угод може приєднатися Україна, не змінюючи їх тексту", - заявив Микола Азаров під час засідання уряду.

Крім того, за словами прем'єра, статус України як спостерігача дозволить їй мати доступ до інформації про кроки країн Митного союзу, які можна трактувати, як протекціоністські.

Разом із тим, українські оглядачі вважають, що Києву не варто переоцінювати статус спостерігача у Митному союзі, адже до цього Україна вже була спостерігачем у Євразійському енергетичному співтоваристві, але це не врятувало її від застосування проти неї протекціоністських кроків з боку країн-членів Митного союзу.

"Україна вже проходила цей шлях із Європейським економічним співтовариством, вона навіть підписала документ про входження у Єдиний економічний простір, який було ратифіковано у парламенті. Крім того, на сьогодні ми маємо три меморандуми із Євразійською економічною комісією - з питань торгівлі та технічного регулювання", - нагадує колишній заступник міністра закордонних справ, заступник генерального директора Центру Разумкова Валерій Чалий.

Він також припустив, що для України було б вигідніше підписувати будь-які угоди із Митним союзом після підписання угоди про вільну торгівлю із ЄС, аби позиція України була міцнішою, і аби "не повторити вдруге помилку, не зробити "харківські угоди" №2".

Оглядачі також вказують, що Україна ще навіть не використала повний потенціал членства у зоні вільної торгівлі з СНД, який, наприклад, передбачає можливість вільного доступу до транспортної інфраструктури всіх країн-членів.

Загалом, як каже колишній міністр економіки Віктор Суслів, отримання Україною статусу спостерігача у Митному союзі треба сприймати як "суто політичний, а не економічний" крок, оскільки з одного боку це означає, що країни Митному союзі начебто погодилися на українську пропозицію щодо співпраці у форматі 3+1, а з іншого - не передбачає зміну якихось економічних принципів у взаємодії між Україною та союзом.

BBC Україна

03.06.2013.Фінляндія готова підтримати підписання угоди про Асоціацію Україна-ЄС

Фінляндія вважає Україну дуже важливим партнером для Європейського Союзу. Про це в ексклюзивному коментарі для телеканалу БТБ заявив Оллі Кантанен, керівник відділу Міністерства закордонних справ Фінляндії з питань Східної Європи та Центральної Азії.

На його думку, угода про Асоціацію допоможе розвинути не тільки більш тісні політичні, а й економічні відносини між Україною та ЄС.

Оллі Кантанен також підкреслив, що сьогодні двосторонні відносини між Фінляндією та Україною дуже хороші. Угода про Асоціацію, на думку дипломата, має ключове значення для розвитку відносин між Києвом та ЄС, а також сприятиме зближенню України та Євросоюзу.

ForPost

УКРАЇНА – НАТО**АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ****УКРАЇНСЬКІ ОФІЦЕРИ АКТИВНО ЦІКАВЛЯТЬСЯ ДОСВІДОМ ТА СТАНДАРТАМИ НАТО І ЄС В ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ**

В другій половині травня 2013 р. на базі Національного університету оборони України (НУОУ) пройшла низка заходів, що мали на меті ознайомити українських військових із політикою НАТО та ЄС в галузі безпеки і оборони.

Так, 20-24 травня 2013 р. в НУОУ, за сприяння Оборонного коледжу НАТО (м.Рим) та Школи НАТО (м.Обераммергау), було проведено *Міжнародний тиждень «Організація Північноатлантичного договору після Чиказького саміту 2012 р.»*. Об'єднану групу фахівців Оборонного коледжу НАТО очолили декан доктор Річард Д. Хукер (США), директор з навчальної роботи бригадний генерал Патрік Дежарден (Франція), начальник Школи НАТО полковник Марк Д. Бейнс. Серед основних промовців заходу: начальник Оборонного коледжу НАТО генерал-лейтенант Арне Бард Далгау (Норвегія), декан Школи НАТО полковник Стефан А. Роуз (США), начальник Національного університету оборони України генерал-лейтенант Василь Телелим, директор Інституту зовнішньої політики при Дипломатичній Академії МЗС професор Григорій Перепелиця.

Програма курсу була побудована таким чином, щоб зосередити основну увагу на практичних питаннях, які становлять безпосередній інтерес для вітчизняних військових. Зокрема, йшлося про реформування НАТО в напрямку меншої за чисельністю, але ефективнішої структури, – схожі завдання стоять нині й перед українськими збройними силами. Зацікавити українських слухачів мали і програми з посилення здатності НАТО взаємодіяти із партнерами, зокрема, в контексті нового підходу «Розумна оборона» (Smart Defence); а також впровадження т.зв. «комплексного підходу» Альянсу до цивільно-військового врегулювання криз, що передбачає збільшення цивільної складової співпраці, і відповідно – відкриває більше можливостей для залучення таких позаблокових партнерів, як Україна. Українські офіцери мали можливість ознайомитися із актуальними питаннями функціонування сил реагування Альянсу, проведення миротворчих операцій, розвитку відносин НАТО із Україною.

28 травня в НУОУ, за підтримки Офісу зв'язку НАТО в Україні, також відбулася *Міжнародна конференція «Сучасні тенденції трансформації збройних сил та досвіду впровадження країнами Центрально-Східної Європи євроатлантичних стандартів»*. Головна мета якої – вивчення досвіду запровадження країнами Центрально-Східної Європи стандартів НАТО. У роботі конференції взяли участь представники Міністерства оборони і Генштабу України, країн ЄС, Об'єднаного командування Збройних Сил НАТО «Брюнссум» та «Неаполь».

У другій половині травня на базі НУОУ також пройшов двотижневий *«Курс політики безпеки та оборони ЄС»*, під час якого офіцери Міноборони, Генштабу

та Командувань видів Збройних Сил України вивчали питання спільної політики безпеки та оборони ЄС, особливості проведення ним операцій, розвиток відносин ЄС з Україною у військовій сфері.

Увага, що приділяється країнами НАТО ознайомленню офіцерів – майбутньої еліти Збройних Сил України – із основними напрямками та стандартами своєї діяльності, свідчить про те, що Альянс, незважаючи на тимчасове замороження політичного співробітництва, розраховує на тісну співпрацю із Україною в майбутньому. Очевидно, НАТО зробило висновки із ситуації 2005 р., коли Україна була готова до політичного рішення подати заявку на вступ до Альянсу, проте не була готова до цього технічно. Своєю допомогою в реформуванні Збройних сил України та навчанні офіцерів, НАТО фактично допомагає Україні технічно підготуватися до можливого членства в майбутньому. При цьому, аби не ускладнювати практичну співпрацю, НАТО наголошує на визнанні проголошеного Києвом позаблокового статусу. Про це, зокрема, говорив і голова Офісу зв'язку НАТО в Україні Марчін Кожієл 28 травня під час згаданої конференції в НУОУ: «Ми поважаємо позаблоковий статус України та цінуємо ту конструктивну роль, яку відіграє ваша країна в системі колективної безпеки»⁷.

Зосередження на практичних аспектах технічної підготовки Збройних Сил України до сумісності із стандартами НАТО, включаючи обізнаність офіцерського складу із завданнями Альянсу, його структурою, інституціями, процедурами прийняття і виконання рішень, **є найбільш раціональною стратегією на даному етапі**, коли ні керівництво України, ні керівництво НАТО (зокрема, в контексті політики Президента США Барака Обами щодо уникнення загострення відносин із Росією) не мають політичної волі на формалізацію підготовки України до членства.

Сучасні трансформаційні процеси в самому Альянсі відкривають широкі можливості для співпраці із Україною, оскільки певним чином співпадають із завданнями, що стоять перед її Збройними Силами: скорочення кількості при зростанні ефективності, ініціативи в рамках «розумної оборони», нова політика партнерства.

Українське керівництво не може не розуміти, що співробітництво із НАТО, навіть за умов замороження політичної складової, є необхідним для успішного реформування Збройних Сил України в контексті переходу до професійної армії (у цьому аспекті Росія навіть теоретично не може надати Україні жодної допомоги, оскільки сама не має професійної армії). Спільні навчання та військові місії із країнами НАТО, в контексті хронічного недофінансування вітчизняних Збройних Сил, є необхідним елементом підвищення професійного рівня військовослужбовців. *Співробітництво із Альянсом також сприяє і руху до офіційно проголошеної євроінтеграційної мети України*, оскільки військові стандарти НАТО і ЄС практично ідентичні, а безпекові інституції цих організацій розвиваються в тісній співпраці.

Тож можна очікувати, що практична співпраця України з НАТО розвиватиметься і надалі, при цьому, *українській стороні варто більше уваги приділяти тим заходам, де Україна може бути не отримувачем, а контрибутором*. Зокрема, через роботу українсько-польсько-литовського батальйону, протокольне рішення про створення якого вже прийняте; участь фрегата «Гетьман Сагайдачний» з вертольотом Ка-27 в операції НАТО з боротьби з піратством «Океанський щит» із подальшим їх приєднанням до операції ЄС «Аталанта», інших подібних ініціативах. Стаючи невід'ємною, активно діючою складовою нової архітектури безпеки в Європі та світі, Україна тим самим посилюватиме і власну безпеку.

⁷ В Національному університеті оборони України розпочала роботу міжнародна конференція з питань сучасних тенденцій трансформації Збройних сил.

<http://www.mil.gov.ua/index.php?lang=ua&part=news&sub=read&id=29271>

ЄВРОАТЛАНТИЧНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ**27.05.2013. Міністр закордонних справ України провів зустріч з Генеральним секретарем НАТО**

У ході робочого візиту до Брюсселя Міністр закордонних справ України Леонід Кожара зустрівся з Генеральним секретарем НАТО Андресом Фог Расмуссеном.

Співрозмовники обговорили широке коло питань порядку денного двосторонніх відносин між Україною та Альянсом, а також актуальні міжнародні проблеми, зокрема у контексті головування України в ОБСЄ.

У центрі уваги перебували питання розвитку конструктивного партнерства України з НАТО. Було засвідчено взаємну зацікавленість в активізації двостороннього політичного діалогу на всіх рівнях, у тому числі у рамках Комісії Україна–НАТО, а також у подальшому поглибленні практичного співробітництва в оборонній та військовій сферах.

Генсекретар НАТО висловив високу оцінку внеску України у підтримання міжнародного миру і безпеки та наголосив, що Україна є єдиною країною-партнером НАТО, яка задіяна в усіх операціях та місіях під проводом Альянсу. Л.Кожара відзначив ефективність конструктивної допомоги НАТО у процесі реформування оборонного сектору України, зокрема у сферах стандартизації та військової освіти.

Міністр наголосив на важливості розширення співпраці з НАТО у невійськових сферах, зокрема в реалізації спільних проектів за програмою «Наука заради миру» та в рамках трастових фондів.

Глава МЗС інформував співрозмовника про стан відносин України з ЄС у контексті підготовки до підписання Угоди про асоціацію. А.Расмуссен запевнив у налаштованості Альянсу продовжувати надання підтримки зусиллям України в проведенні внутрішніх реформ, зокрема в рамках реалізації Річних національних програм співробітництва Україна–НАТО.

Окрема увага у ході зустрічі була приділена розвитку процесів в рамках ОБСЄ у контексті головування України в цій Організації у 2013 році.

[Сайт МЗС України](#)

31.05.2013. Україна і НАТО готові поглиблювати діалог

Україна і НАТО зацікавлені в поглибленні партнерської взаємодії, практичного співробітництва та двостороннього політичного діалогу.

Про це йшлося під час зустрічі в Брюсселі міністра закордонних справ України Леоніда Кожари і генерального секретаря НАТО Андерса Фог Расмуссена, повідомляє прес-служба МЗС України.

«У центрі уваги зустрічі перебували питання розвитку конструктивного партнерства України з НАТО. Було засвідчено взаємну зацікавленість в активізації двостороннього політичного діалогу на всіх рівнях, у тому числі в рамках Комісії Україна–НАТО, а також у подальшому поглибленні практичного співробітництва в оборонній та військовій сферах», - йдеться в офіційному повідомленні.

Повідомляється також, що Расмуссен «запевнив у налаштованості Альянсу продовжувати надання підтримки зусиллям України в проведенні внутрішніх реформ, зокрема в рамках реалізації Річних національних програм співробітництва Україна–НАТО».

Сторони обговорили широке коло питань у межах порядку денного двосторонніх відносин.

У цьому зв'язку генсек НАТО висловив високу оцінку внеску України у підтримання міжнародного миру й безпеки та наголосив, що Україна є єдиною країною-партнером НАТО, яка задіяна в усіх операціях та місіях під проводом Альянсу.

Зі свого боку, Л.Кожара подякував главі Альянсу за «конструктивну допомогу НАТО у процесі реформування оборонного сектору України», зокрема у сферах стандартизації та військової освіти.

Міністр також підкреслив важливість розширення співпраці у невійськових сферах, зокрема в рамках спільних проектів за програмою «Наука заради миру» та в межах трастових фондів.

Під час зустрічі обговорювалися й актуальні міжнародні проблеми, у тому числі в контексті головування України в ОБСЄ в 2013 році та розвитку процесів у межах цієї міжнародної організації.

[Громадська ліга «Україна – НАТО»](#)

НАТО У ФОКУСІ ТИЖНЯ**30.05.2013. Щорічна Весняна сесія Парламентської асамблеї НАТО відбулась в м. Люксембург**

У м. Люксембург відбулась щорічна Весняна сесія Парламентської асамблеї НАТО.

Крім постійних та асоційованих членів ПА НАТО у заході взяли участь Генеральний секретар НАТО А.Расмуссен, Глава Палати депутатів Люксембургу Л.Мозар та Прем'єр-міністр Люксембургу Ж.-К.Юнкер.

З боку України у сесії взяли участь члени Постійної делегації Верховної Ради України в ПА НАТО на чолі з народним депутатом України В.Олійником та Глава Місії України при НАТО, Посол І. Долгов.

У ході пленарного засідання виступив Генеральний секретар НАТО А.Расмуссен, основну увагу у своєму виступі приділивши результатам поточної операції МССБ та планам щодо майбутній місії під проводом Альянсу в Афганістані. Торкаючись розвитку співпраці з партнерами Альянсу, Генсекретар наголосив на успішному продовженні відносин конструктивного партнерства з Україною у т.ч. в рамках Комісії України-НАТО, а також підтвердив позицію Альянсу щодо повної поваги до вільного вибору України бути позаблоковою державою.

В рамках сесії відбулось засідання Постійного комітету ПА НАТО, на якому, зокрема, було проведено дискусію щодо останніх тенденцій внутрішньополітичних процесів в Україні. У засіданні Постійного комітету взяла участь Постійна делегація Верховної Ради України. Обговорення пройшло у конструктивному дусі, позитивно відзначався прогрес, досягнутий Україною у виконанні рекомендацій ЄС в контексті підготовки до підписання Угоди про асоціацію.

Місія України при НАТО

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

ЗАЯВА ПРО УЧАСТЬ УКРАЇНИ В ЄВРАЗІЙСЬКОМУ ІНТЕГРАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ ТА МЕМОРАНДУМ МІЖ УКРАЇНОЮ І ЄВРАЗІЙСЬКОЮ ЕКОНОМІЧНОЮ КОМІСІЄЮ – ГРА КИЄВА ЧИ МОСКВИ?

Навряд чи збігом є той факт, що поїздки Віктора Януковича в Сочі до Володимира Путіна (26 травня) і до Астани на засідання Вищої євразійської економічної ради (28-29 травня), а також підписання Президентом України *Заяви про участь України в Євразійському інтеграційному процесі*, а прем'єром – *Меморандуму про поглиблення взаємодії між Україною та Євразійською економічною комісією*, відбулися практично одразу після схвалення Єврокомісією проекту рішення щодо підписання Угоди про асоціацію з Україною. Питання в тому – чого більше в цих візитах: бажання заспокоїти Росію, що зближення із ЄС не йтиме на шкоду відносинам із нею, спроб української влади шантажувати ЄС, чи тиску Москви на Київ з метою унеможливити підписання Угоди про асоціацію на Вільнюському саміті?

В юридичній площині підписаний Меморандум ні до чого не зобов'язує, про що прямо говориться в пункті 5: «Даний Меморандум не є міжнародним договором та не створює прав і обов'язків, що регулюються міжнародним правом». Тож **оцінювати Меморандум варто переважно в політичній площині, і тут він значно ближчий до російської позиції, ніж до української**. Раніше Дмитро Медведєв заявляв, що статус спостерігача не дозволить Україні впливати на прийняття рішень в об'єднанні, тоді як Микола Азаров розраховував на право дорадчого голосу⁸. Зрештою підписаний Меморандум не надає Україні ні права дорадчого голосу, ні навіть статусу спостерігача – лише в преамбулі документу міститься згадка про бажання України «в подальшому стати спостерігачем при Євразійському економічному союзі». Україна також отримала не право, а лише можливість бути запрошеною на відкриті засідання Вищої Євразійської економічної ради, Ради та Колегії Євразійської економічної комісії «без права участі в прийнятті рішень».

Натомість Україна в односторонньому порядку задекларувала **«наміри дотримуватися принципів, зафіксованих в документах, що формують договірно-правову базу Митного союзу та Єдиного економічного простору, і утримуватися від дій та заяв,**

⁸ В каком статусе "воздух нюхать" будем? <http://gazeta.zn.ua/international/v-kakom-statuse-vozduh-nyuhat-budem-.html>

спрямованих проти інтересів Митного союзу та Єдиного економічного простору», тоді як Євразійська економічна комісія не декларує жодних аналогічних намірів щодо дотримання інтересів України.

Очевидно, що **умови майбутнього набуття Україною статусу спостерігача будуть закріплені якимось окремим документом пізніше.** Чого домагатиметься Росія – можна судити зі слів радника Президента Росії Сергія Глазьева, який заявив, що **статус спостерігача надається лише тим країнам, які мають намір увійти до Євразійського економічного союзу, і що «неможливо одночасно підписувати угоду про асоціацію із ЄС та брати участь у Митному союзі»⁹.** Варто відзначити і заяви М.Азарова, що Україна не обмежиться лише набуттям статусу спостерігача у МС, але й готова приєднатися до низки угод, які становлять правову базу МС та ЄЕП. У цьому контексті Директор Інституту зовнішньої політики Григорій Перепелиця нагадує про **модель приєднання України до СНД,** де-юре членом якого Україна не є, проте де-факто є активним учасником. Г.Перепелиця зауважує, що статус спостерігача не передбачає права брати участь в прийнятті рішень, тож реалізація заявлених М.Азаровим планів потребує фактичного членства в МС, а статус спостерігача може стати лише першим кроком на цьому шляху¹⁰.

Необхідність для України розвивати відносини із Росією та її інтеграційними об'єднаннями очевидна. Питання в тому, що Київ і Москва по-різному бачать перспективи такої співпраці. Україні потрібен формат, який дозволить уникнути дискримінаційної політики з боку Митного Союзу, проте не вестиме до обмеження суверенітету і не суперечитиме курсу євроінтеграції. Та офіційно заявлений Києвом бажаний формат співпраці із МС за формулою «3+1» не визнається Москвою. Суто **економічна складова інтеграції в рамках Митного союзу взагалі не становить для Росії значної цінності,** адже частка товарного імпорту/експорту Росії з країнами МС становить лише близько 6-7%, тоді як частка зовнішньоторговельного обороту з ЄС – біля 50%. Приєднання України до МС суттєво не змінило би ситуації, адже її частка в зовнішньоторговельному обороті Росії становить лише близько 5%. **Потенційні переваги МС для інших його членів є ще більш сумнівними.** Так, в 2012 р., порівняно з 2011 р., експорт з Казахстану до Росії та Білорусі навіть скоротився на 9,8%. Хоча частка країн СНД у загальному зовнішньоторговельному обігу України досі висока – 36%, проте значний відсоток цієї цифри становить сировина (імпорт з Росії на 55–60% представлений газом і нафтою), тоді як наші високотехнологічні імпорт та експорт орієнтовані переважно на країни ЄС – 40% і 37% відповідно¹¹.

Таким чином стає очевидно, що **основні мотиви прихильників інтеграції в рамках МС лежать поза економічною площиною.** Росія зацікавлена в короткостроковій перспективі – унеможливити підписання Угоди про асоціацію України із ЄС, програма ж максимум – залучити Україну до інтеграційних проектів, за якими де-факто стоїть геостратегія В.Путіна із реінкарнації СРСР.

Москва може безпідставно розраховувати, що підписання Заяви про участь України в Євразійському інтеграційному процесі та Меморандуму з Євразійською економічною комісією **виставляє Київ не надто надійним партнером ЄС,** особливо враховуючи, що українська сторона не лише не провела консультацій, але навіть не поінформувала європейських партнерів про свої наміри. Останній чинник змушує сумніватися у версії, що підписання документів є

⁹ Інтеграція України в Євразійський економічний союз робить неможливим підписання нею угоди про асоціацію з ЄС – Глазьев. <http://interfax.com.ua/news/political/154820.html>

¹⁰ Статус спостерігача в Митному Союзі – де-факто членство. <http://glavcom.ua/articles/11797.html>

¹¹ Україна і Митний союз: проблеми інтеграції. http://dt.ua/columnists/ukrayina-i-mitniy-soyuz-problemi-integraciyi-119273_.html

елементом хитрої гри Києва із заспокоєння Москви напередодні підписання Угоди про Асоціацію із ЄС.

Прогнозуючи перспективи розвитку відносин України із МС, слід відзначити, що **з обережністю ставитися до російських інтеграційних ініціатив українську владу змушуватиме інстинкт самозбереження**. Адже, по-перше, В.Янукович не має бажання добровільно передавати частину своїх повноважень контрольованим Москвою наднаціональним органам; по-друге, близькі до українські влади олігархи не мають наміру ділитися своїми активами із російськими колегами; по-третє, в разі приєднання до МС та запровадження його високих зовнішніх митних тарифів – в Україні зростуть споживчі ціни на цілу низку товарних груп (як це вже відбулося в Білорусі та Казахстані), що аж ніяк не потрібно В.Януковичу напередодні президентських виборів.

За таких обставин, швидше за все, **В.Янукович й надалі намагатиметься використовувати МС лише як важіль тиску на переговорах** про Асоціацію з ЄС та про ціни на газ – із Росією. Хоча не можна виключати, що частина президентської команди може вести в цьому питанні власну гру, більше координовану із Кремлем, ніж із Банковою.

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

27.05.2013. Міністр: до української ГТС поки нікого не допустили

Міністр енергетики каже, що наразі зарано говорити про доступ будь-яких компаній до ГТС. Зарано говорити про можливість допуску будь-кого до управління газотранспортною системою України, - у цьому запевнив міністр енергетики та вугільної промисловості Едуард Ставицький, коментуючи інформацію про те, що "Газпром" нібито може отримати доступ до української ГТС.

"Вперше чую цю інформацію. У нас переговори ведуться, але щоб вже когось допустили. Це буде все публічно", - заявив чиновник.

Він однак зазначив, що "цю ситуацію опрацьовують".

Раніше газета "Коммерсант-Украина" процитувала неназване джерело, обізнане щодо перемовин між президентами Росії та України Володимиром Путіним і Віктором Януковичем, яке заявило про готовність Києва поступитися Москві контролем над магістральними газопроводами в обмін на знижку на газ.

Раптовий візит

Віктор Янукович вирушив до Росії на зустріч із Володимиром Путіним в неділю, 26 травня. Про поїздку до російського Сочі із одноденним робочим візитом оголосили зранку того ж дня.

Як йдеться в повідомленні на сайті президента, голови Росії та України мали обговорити, крім двосторонніх відносин, "питання багатосторонньої співпраці, зокрема, в рамках підготовки до засідання Вищої Євразійської економічної ради".

Це засідання, куди вирушить пан Янукович, відбудеться 28-29 травня в Астані у Казахстані.

Про жодні домовленості, досягнуті під час поїздки, прес-служба президента України за підсумками зустрічі не повідомила.

Втім, з заяви Володимира Путіна можна зрозуміти, що йшлося про економічну співпрацю між Росією та Україною в рамках інтеграційних утворень, які існують на просторі колишнього Радянського Союзу.

"Вікторе Федоровичу, дуже радий Вас бачити і можливості в неформальній обстановці обговорити наші двосторонні відносини з торговельно-економічних зв'язків, з нашого співробітництва в рамках СНД", - цитує прес-служба президента України пана Путіна.

У понеділок, через день після зустрічі президентів у Сочі, урядовий уповноважений України з питань співпраці з Російською Федерацією, державами-учасницями СНД, ЄвразЕС та іншими регіональними об'єднаннями Валерій Мунтіян повідомив, що український уряд затвердив меморандум про надання Україні статусу спостерігача у Євразійському економічному союзі від моменту, коли він почне діяти у січні 2015 року. За словами українського урядовця, запропонований Україною меморандум має бути підписаний головами держав або ж керівниками урядів країн, що нині утворюють Митний Союз.

Підготовка до ЄврАзЕС

Про візит Віктора Януковича до Сочі стало відомо майже в останній момент

Раптовий візит Віктора Януковича до Сочі оглядачі пов'язують з засіданням ради ЄврАзЕС (Євразійського економічного співтовариства), яке розпочнеться 28 травня, і куди вирушить Віктор Янукович.

Членами ЄврАзЕС є Росія, Білорусь, Казахстан, Киргизстан та Таджикистан, а Україна, Вірменія та Молдова мають статус спостерігачів.

Договір про утворення ЄврАзЕС був укладений у 2000 році, а у 2001 він набув чинності. У 2007-2010 роках Білорусь, Казахстан та Росія створили Митний союз та формують наступний інтеграційний етап - Єдиний економічний простір ЄврАзЕС.

Україну вже неодноразово запрошували до участі в Митному союзі. Зокрема, Москва регулярно заявляє, що знижка у ціні на газ, якої вже три роки безуспішно домагається українська влада, можлива, але в рамках Митного союзу.

Водночас Україна зараз намагається укласти Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі (ЗВТ) з Європейським союзом. На листопад попередньо заплановане підписання угоди, яка була частково заморожена після засудження экс-прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко.

Євросоюз висунув низку політичних та економічних вимог до України, зокрема, проведення реформ у різних сферах, для підписання угоди.

Одночасна повноцінна участь України в Митному союзі та в договорі з ЄС неможлива.

BBC Україна

31.05.2013. Микола Азаров: Україна розраховує на підтримку Білорусі в рамках співпраці з Митним союзом

Україна розраховує на підтримку Білорусі в рамках співпраці з Митним союзом. Про це Прем'єр-міністр України Микола Азаров заявив у Білорусі під час зустрічі з Прем'єр-міністром Республіки Білорусь Михайлом М'ясниковичем.

«На сьогодні заплановано підписання важливого документа щодо участі України у роботі Митного союзу. Ми маємо намір брати участь принаймні у підготовці документів Митного союзу, висловлювати свою думку і враховувати політику, яку проводить Союз. Ми розраховуємо, що Білорусь підтримає нас у цих питаннях», - наголосив Микола Азаров.

Він зазначив, що між Україною і Білоруссю склалися дружні двосторонні відносини. З цим погодився білоруський Прем'єр-міністр, підкресливши, що двосторонні відносини між країнами розвиваються динамічно.

Нагадаємо, що Прем'єр-міністр України Микола Азаров перебуває з одноденним робочим візитом у Республіці Білорусь.

Урядовий портал

31.05.2013. Азаров поїхав до Мінська підписувати меморандум з Митним союзом

У п'ятницю, 31 травня, прем'єр-міністр Микола Азаров відвідає з робочим візитом Білорусь для участі в засіданні Ради голів урядів СНД.

Як очікується, під час візиту Азарова у Мінську буде підписано меморандум про поглиблення взаємодії між Євразійською економічною комісією та Україною, схвалений на засіданні Вищої Євразійської економічної ради в Астані.

Після підписання меморандуму заплановано спілкування Азарова з журналістами. Також тоді буде офіційно оприлюднено текст документа.

Проект меморандуму напередодні потрапив у розпорядження DT.UA. Згідно з текстом документа, Україні надається можливість бути присутньою на відкритих засіданнях Вищої Євразійської економічної ради; на відкритих засіданнях Ради Євразійської економічної комісії без права участі у прийнятті рішень; на засіданнях Колегії Євразійської економічної комісії без права участі у прийнятті рішень; а також направляти свої пропозиції в Євразійську економічну комісію.

Крім того, Україна "декларує наміри дотримуватися принципів, зафіксованих у документах, що формують договірно-правову базу Митного союзу і Єдиного економічного простору, і утримуватися від дій і заяв, спрямованих проти інтересів Митного союзу і Єдиного економічного простору".

За інформацією DT.UA, переговори з узгодження тексту меморандуму тривають і в остаточний текст документа можуть бути внесені зміни.

ZN.UA

01.06.2013. Уряд показав текст меморандуму із Митним союзом

Меморандум підписали у Мінську Микола Азаров та Віктор Христенко

Кабінет Міністрів України оприлюднив текст Меморандуму про поглиблення взаємодії між Україною та Євразійською економічною комісією (ЄЕК), який 31 травня у Мінську підписали український прем'єр Микола Азаров і голова колегії ЄЕК Віктор Христенко.

У меморандумі зокрема зазначено "бажання України поглиблювати взаємодію з державами - членами Митного союзу і Єдиного економічного простору і в подальшому стати спостерігачем при Євразійському економічному союзі".

Україна зможе бути присутньою на засіданнях Вищої Євразійської економічної ради, Ради ЄЕК та колегії ЄЕК, направляти свої пропозиції до ЄЕК, і отримувати копії ухвалених документів.

Реакція ЄС

Напередодні український міністр закордонних справ Леонід Кожара повідомив, що президент Віктор Янукович планує поінформувати керівництво Європейського Союзу про підписаний Україною меморандум з Митним союзом Єдиного економічного простору.

Пан Кожара зазначив, що підписаний у Мінську документ має суто технічний характер. За його словами, це - організаційний документ, який юридично ні до чого не зобов'язує.

Водночас міністр закордонних справ Литви Лінас Лінкявічюс у п'ятницю в ході свого візиту до Києва заявив, що ЄС ретельно вивчить документи, підписані Україною із Митним союзом, аби зрозуміти, чи не суперечать вони угоді про зону вільної торгівлі з Євросоюзом.

Міністр зазначив, що Київ має обрати якийсь один напрямок, оскільки у різних організаціях різні правила та вимоги.

"Дуже хочеться бути там і там, але іноді не виходить", - сказав Лінкявічюс.

Росія: це перший крок

Тим часом прем'єр-міністр Росії Дмитро Медведєв привітав підписання Меморандуму про поглиблення взаємодії України з Євразійською економічною комісією, але закликав Київ не робити кроків, що йдуть врозріз з цією інтеграцією.

"Щойно ми стали свідками меморандуму з Україною. Це перший крок, важливий крок, потрібний крок. І ми йому дуже раді. Але він може стати і останнім кроком, якщо нічого не робити", - сказав він під час виступу на Форумі ділових людей держав-членів ЄЄП, повідомляє "Інтерфакс-Україна".

За словами російського прем'єра, Україні доведеться ухвалити "цілу низку дуже складних, часом непопулярних рішень", аби відповідати своєму статусу у Митному союзі.

Крім того, як він висловився, українські партнери "не повинні приймати на себе зобов'язання, які виключають їх участь в Євразійському економічному просторі і союзі".

Угоду про співпрацю із Митним союзом підписали у п'ятницю в Мінську український прем'єр Микола Азаров та Віктор Христенко, який є головою Євразійської економічної комісії, контролюючого органу Митного союзу.

Український прем'єр Микола Азаров заявив, що країни Митного союзу не ставили перед Україною жодних умов для підписання меморандуму. "Ніяких умов ніхто не висував, в тому числі і Російська Федерація", - сказав прем'єр на зустрічі з журналістами у Мінську.

BBC Україна

04.06.2013. Україна розраховує отримати місце непостійного члена РБ ООН на період 2016-2017 рр., - Кожара

Україна розраховує отримати місце непостійного члена Ради безпеки ООН на період 2016-2017 рр.. Про це заявив міністр закордонних справ України Леонід Кожара під час зустрічі з послами країн Африки, Латинської Америки та Близького Сходу, які акредитовані в Україні за сумісництвом, передає кореспондент України.

"Одним з пріоритетів є отримання місця непостійного члена Ради безпеки ООН на період 2016-2017 років ... У цьому питанні ми розраховуємо на підтримку тих держав, які ви представляєте", - заявив Кожара.

За його словами, одним з головних пріоритетів України у разі обрання до складу непостійних членів Ради безпеки ООН буде встановлення миру на африканському континенті.

РБК-Україна

ПРЕЗИДЕНТ

27.05.2013. Янукович перед засіданням ЄврАзЕС полетів до Путіна

Про візит Віктора Януковича до Сочі стало відомо майже в останній момент

Президент України Віктор Янукович в неділю вирушив до Росії на зустріч із президентом Росії Володимиром Путіном.

Про поїздку до російського Сочі із одноденним робочим візитом оголосили в неділю зранку.

Як сказано в повідомленні на сайті президента, глави Росії та України мали обговорити, крім двосторонніх відносин, "питання багатосторонньої співпраці, зокрема, в рамках підготовки до засідання Вищої Євразійської економічної ради".

Це засідання, куди вирушить пан Янукович, відбудеться 28-29 травня в Астані у Казахстані.

Про жодні домовленості, досягнуті під час поїздки, прес-служба президента України за підсумками зустрічі не повідомляє.

Втім, з заяви Володимира Путіна можна зрозуміти, що йшлося про економічну співпрацю між Росією та Україною в рамках інтеграційних утворень, які існують на просторі колишнього Радянського Союзу.

"Вікторе Федоровичу, дуже радий Вас бачити і можливості в неформальній обстановці обговорити наші двосторонні відносини з торговельно-економічних зв'язків, з нашого співробітництва в рамках СНД", - цитує прес-служба президента України пана Путіна.

Підготовка до ЄврАзЕС

Оглядачі раптовий візит Віктора Януковича до Сочі пов'язують з засіданням ради ЄврАзЕС (Євразійського економічного співтовариства), яке розпочнеться 28 травня і куди вирушить Віктор Янукович.

Членами ЄврАзЕС є Росія, Білорусь, Казахстан, Киргизстан та Таджикистан, а Україна, Вірменія та Молдова мають статус спостерігачів.

Договір про утворення ЄврАзЕС був укладений у 2000 році, а у 2001 він набув чинності. У 2007-2010 роках Білорусь, Казахстан та Росія створили Митний союз та формують наступний інтеграційний етап - Єдиний економічний простір ЄврАзЕС.

Україну вже неодноразово запрошували до участі в Митному союзі. Зокрема, Москва регулярно заявляє, що знижка у ціні на газ, якої вже три роки безуспішно домагається українська влада, можлива, але в рамках Митного союзу.

Водночас Україна зараз намагається укласти Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі (ЗВТ) з Європейським союзом. На листопад попередньо заплановане підписання угоди, яка була частково заморожена після засудження экс-прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко.

Євросоюз висунув низку політичних та економічних вимог до України, зокрема, проведення реформ у різних сферах, для підписання угоди.

Одночасна повноцінна участь України в Митному союзі та в договорі з ЄС (зокрема в його частині про ЗВТ) неможлива.

Припускають, що в Астані Україна може отримати статус спостерігача у Митному союзі. Так, минулого тижня Кабінет міністрів України затвердив меморандум про надання Україні статусу спостерігача в Митному союзі.

За словами українського прем'єра Миколи Азарова, статус спостерігача дозволить Україні ефективно відстоювати свої інтереси в Митному союзі.

BBC Україна

27.05.2013. Експерт: Чартерною дипломатією Янукович намагається шантажувати ЄС і Митний союз

Гра в переговорні процеси і в економічну інтеграцію як з Європейським Союзом, так і з Митним союзом – це тактика українського керівництва. Таку думку в коментарі Тиждень.ua висловив голова правління Центру прикладних політичних досліджень «Пента» Володимир Фесенко.

«Ми бачимо таку специфічну чартерну дипломатію. Україна переговорами з країнами Митного союзу, (які, в принципі, їй потрібні), ще додатково трохи шантажує європейців. Що, мовляв, не буде підписання Угоди про асоціацію із зоною вільної торгівлі, ми будемо рухатися в бік Митного союзу», – пояснив він.

Водночас, за його словами, у переговорах з Росією використовується чинник європейської інтеграції.

«Хоча, мені здається, що самі росіяни не дуже вірять, що Угода (про асоціацію - Ред.) буде підписана, вони просто чекають, виставляючи різні умови, роблячи певні політичні заяви, але вони чекають, що Угода не буде підписана, і тоді легше буде переконати Януковича на вступ до Митного союзу», – додав політолог.

«А поки що йде така гра в чартерну дипломатію: зустріч з європейцями, через певний час – зустріч або з Путіним, або, от в даному випадку, в Астані. Після цього – знову активність на Заході, зустрічі з європейцями, а потім знову – з пострадянськими лідерами», – зазначив Фесенко.

На його думку, простір для цієї складної гри у Януковича, набагато менший, ніж свого часу у Кучми.

«Тому що дійсно ми вийшли на ту фазу інтеграційних процесів, коли треба вже обирати конкретний пріоритет. Його нібито обрано – це європейська інтеграція, але все рівно гра продовжується. Це, скоріше, не стратегічна, а тактична гра. Таким чином Янукович хоче вибити певні поступки і з боку європейців: наприклад, підписання Угоди без звільнення Тимошенко. От, в

чому, я думаю, головний сенс гри. А з Путіним і з Митним союзом ідеться про те, щоб вибити все ж таки певні поступки і певний особливий статус України в стосунках з МС», – вважає Фесенко.

За його прогнозами, існує достатньо висока вірогідність надання Україні статусу спостерігача.

«Тому що, в принципі, нічого це кардинально не змінює. Росіяни можуть це використовувати як певний гачок, потім втягуючи крок за кроком Україну в Митний союзом. Інша річ, що от питання залежатиме тільки від Путіна. І Путін буде виходити, я думаю, з таких тактичних міркувань: за статус спостерігача він теж захоче певних поступок від Януковича. А далі: чи піде Янукович на ці поступки, чи ні. Не піде – питання може відкладатися на певний час. Так що вірогідність надання статусу спостерігача у Митному союзі достатньо висока, але це вирішуватиме Росія. І, я думаю, що питання остаточно буде вирішене тільки в Астані або за день до цієї події», – заявив політолог.

Як повідомлялося, 26 травня в Сочі відбулася зустріч президента Януковича з російським президентом Владіміром Путіним.

На 28-29 травня планується зустріч Януковича з лідерами країн Митного союзу в Астані, у рамках засідання Вищої Євразійської економічної ради.

Раніше ЗМІ повідомляли, що на найближчій зустрічі глав держав ЄвразЕС може відбутися підписання меморандуму про статус спостерігача України в МС.

Тиждень.ua

27.05.2013. Експерт: тіньовий характер україно-російських відносин став хронічною хворобою

Україно-російські відносини мають незрозумілий і тіньовий характер. Про це в коментарі Тиждень.ua заявив науковий директор Інституту євроатлантичного співробітництва Олександр Сушко, коментуючи раптовий візит Віктора Януковича до Росії для зустрічі з Владіміром Путіним.

«Викликає занепокоєння тіньовий характер цієї політики і незрозумілість, що саме і коли обговорюється. Це вже хронічна хвороба україно-російських стосунків», – переконаний Сушко.

Зокрема, коментуючи можливість отримання Україною статусу спостерігача при Митному союзі, експерт зауважує, що наразі певних нормативних документів, які би містили вичерпну інформацію про цей статус, немає.

«Статус спостерігача звісно має бути описаний в окремому документі. На сьогоднішній день нормативні документи Митного союзу не передбачають ніякого статусу спостерігача, тому власне ця ідея української сторони має знайти певне формалізоване рішення, якщо буде прийнято політичне рішення про можливість такого статусу. Після цього можна буде проробляти і приймати документ про те, що означає статус спостерігача», – вважає Сушко.

На думку експерта, російська сторона якщо би й погодилася на статус спостерігача для України, то хотіла би прописати це таким чином, що статус спостерігача є лише тимчасовим статусом для країн, які мають намір стати повними членами Митного союзу.

«Таким чином статус спостерігача замінював би певним чином статус кандидата, що є в ЄС. І таким чином країна, набуваючи статусу спостерігача, тим самим зафіксувала би свій намір стати повноправним членом Митного союзу», – додав він.

На запитання, чи перешкоджає отримання статусу спостерігача підписанню угоди про асоціацію, експерт відповів:

«На сьогоднішні ані переговори з Путіним, навіть можливість отримання статусу спостерігача, якщо він не передбачає набуття повного членства, не ставить особливих загроз угоді про асоціацію. Саме тому, що статус спостерігача не означає повноправної участі у Митному союзі, а значить і повної консолідації зовнішньоекономічної політики. Бо якщо країна приєднується до Митного союзу, то бере на себе всі зовнішні правила, що існують в Митному союзі, а отже не може самостійно укладати будь-які угоди про вільну торгівлю, а це є частиною угоди про асоціацію».

Нагадаємо, у неділю, 26 травня відбувся одноденний робочий візит Віктора Януковича до Російської Федерації, де провів зустріч із президентом РФ Владіміром Путіним. Про візит стало відомо того ж дня. Водночас за його підсумками жодних офіційних заяв чи оприлюднення певних домовленостей не було.

Як повідомлялося, на 28-29 травня планується зустріч Януковича з лідерами країн Митного союзу в Астані, у рамках засідання Вищої Євразійської економічної ради.

Раніше ЗМІ повідомляли, що на найближчій зустрічі глав держав ЄвразЕС може відбутися підписання меморандуму про статус спостерігача України в МС.

Тиждень.ua

02.06.2013. Янукович: зближення з Митним союзом не суперечить інтеграції до ЄС

У Брюсселі хочуть знати, про що домовився український президент із лідерами Євразійського союзу в Астані, і Меморандум про яку співпрацю з Митним союзом було підписано українським урядом у Мінську

Президент України Віктор Янукович у розмові із головою Єврокомісії Жозе Мануелем Баррозу запевнив, що Київ не відмовляється від стратегічного курсу на інтеграцію до ЄС, попри підписання Меморандуму про співпрацю із Митним союзом та можливості отримання статусу спостерігача у Євразійському економічному союзі.

За повідомленням прес-служби українського президента, під час телефонної розмови із головою Єврокомісії, Віктор Янукович "запевнив, що нова модель співробітництва між Україною та Євразійським економічним союзом не суперечить членству України в СОТ та стратегічному курсу на євроінтеграцію шляхом укладення Угоди про асоціацію і створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі з ЄС".

У президентській адміністрації не повідомляють про реакцію голови Єврокомісії, крім того, що пан Баррозу подякував українському президентові за надані роз'яснення.

Водночас українське аналітичне видання "Дзеркало тижня" у своїй електронній версії із посиланням на свої дипломатичні джерела пише про те, що Євросоюз офіційно письмово звернувся до української сторони із пропозицією провести консультації на рівні експертів щодо євразійських ініціатив України, аби мати чіткіше уявлення про нові зобов'язання України перед Митним союзом та Євразійським економічним союзом.

Напередодні Кабінет Міністрів України оприлюднив текст Меморандуму про поглиблення взаємодії між Україною та Євразійською економічною комісією (ЄЕК), який 31 травня у Мінську Клацнути підписали український прем'єр Микола Азаров і голова колегії ЄЕК Віктор Христенко.

У меморандумі зокрема зазначено "бажання України поглиблювати взаємодію з державами - членами Митного союзу і Єдиного економічного простору і в подальшому стати спостерігачем при Євразійському економічному союзі".

Україна зможе бути присутньою на засіданнях Вищої Євразійської економічної ради, Ради ЄЕК та колегії ЄЕК, направляти свої пропозиції до ЄЕК, і отримувати копії ухвалених документів.

Український міністр закордонних справ Леонід Кожара заявив, що підписаний у Мінську документ має суто технічний характер. За його словами, це - організаційний документ, який юридично ні до чого не зобов'язує.

Водночас міністр закордонних справ Литви Лінас Лінкявічюс у п'ятницю в ході свого візиту до Києва заявив, що ЄС ретельно вивчить документи, підписані Україною із Митним союзом, аби зрозуміти, чи не суперечать вони угоді про зону вільної торгівлі з Євросоюзом.

Міністр зазначив, що Київ має обрати якийсь один напрямок, оскільки у різних організаціях різні правила та вимоги.

"Дуже хочеться бути там і там, але іноді не виходить", - сказав Лінкявічюс.

Росія: це перший крок

Тим часом прем'єр-міністр Росії Дмитро Медведєв привітав підписання Меморандуму про поглиблення взаємодії України з Євразійською економічною комісією, але закликав Київ не робити кроків, що йдуть врозріз з цією інтеграцією.

"Щойно ми стали свідками меморандуму з Україною. Це перший крок, важливий крок, потрібний крок. І ми йому дуже раді. Але він може стати і останнім кроком, якщо нічого не робити", - сказав він під час виступу на Форумі ділових людей держав-членів ЄП, повідомляє "Інтерфакс-Україна".

За словами російського прем'єра, Україні доведеться ухвалити "цілу низку дуже складних, часом непопулярних рішень", аби відповідати своєму статусу у Митному союзі.

Крім того, як він висловився, українські партнери "не повинні приймати на себе зобов'язання, які виключають їх участь в Євразійському економічному просторі і союзі".

BBC Україна

ПАРЛАМЕНТ

03.06.2013. Рибак пояснив, що Україна не йде до Митного союзу

Україна не йде у Митний союз, тому Меморандум про поглиблення взаємодії з Євразійською економічною комісією не потребує ратифікації у Верховній Раді. Про це сказав голова парламенту Володимир Рибак.

«Ми не йдемо в Митний союз. Якби ми йшли в Митний союз, то тоді б це був документ, який потрібно було б ратифікувати у ВР», - сказав Рибак.

Він зазначив, що це лише «наміри» України, і Україна буде дивитися із середини, як працює Митний союз.

Водночас спікер нагадав, що «у нас є підготовлена угода, яка в листопаді буде розглядатися - про асоціацію із Європейським Союзом».

«І коли ви починаєте звернення і подання президента до Верховної Ради - там написано все, що для України головне питання - це євроінтеграція», - сказав спікер.

Нагадаємо, раніше перший віце-прем'єр Сергій Арбузов заявляв, що меморандум України з Митним союзом не є міжнародним договором і не має проходити процедуру ратифікації.

Як відомо, 31 травня Україна підписала з Митним союзом меморандум про поглиблення співпраці.

Текст меморандуму Кабмін оприлюднив у суботу.

[Тиждень.ua](http://tyzhden.ua)

УКРАЇНА ТА ІНШІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

МИТНИЙ СОЮЗ

28.05.2013. ЄС відповів Росії: Вступивши в Митний союз, Україна втратить суверенітет

У Європейській комісії стверджують, що міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров не має рації у своїй заяві про можливе одночасне членство України в Митному союзі і створенні глибокої та всеосяжної зони вільної торгівлі (ЗВТ) з Євросоюзом.

Відповідний коментар дав представник європейського комісара з питань торгівлі Карла де Гухта Джон Клансі, відповідаючи на письмовий запит щодо недавньої статті глави зовнішньополітичного відомства Росії Лаврова, в якій він висловив таке судження.

"Як глибока і всеосяжна зона вільної торгівлі з ЄС, так і Митний союз, - це про лібералізацію торгівлі між партнерами і це добре. Однак є істотна відмінність між глибокою та всеосяжною зоною вільної торгівлі з ЄС та Митним Союзом - в останньому член втрачає свій торговий суверенітет, тому що Митний союз йде далі, ніж ЗВТ з ЄС", - заявив Клансі.

Представник Єврокомісії підкреслив, що членство в МС тягне загальну зовнішню торгівлю.

"Ніхто з членів-держав не може самостійно укласти угоду про вільну торгівлю з Росією чи Україною: вони втратили свій торговий суверенітет, так само, як Україна втратить свій торговий суверенітет, якби вона стала членом будь-якого Митного союзу. Таким чином, міністр Лавров не правий у своїй заяві", - підсумував він.

У цьому зв'язку Клансі підкреслив, що ЄС вважає Україну країною, яка самостійно приймає рішення, з повним усвідомленням наслідків свого вибору.

Представник Єврокомісії також підкреслив, що порівняння міністра Лаврова з СОТ "є не доречним".

"Навіть якщо Митний союз Росії, Білорусі і Казахстану буде повністю відповідати правилам СОТ, це не змінить факт, описаний вище", - заявив він.

Раніше повідомлялося, що в статті "Росія - Франція, Росія - Європа: горизонти партнерства" у спеціальному російсько-французькому випуску журналу "Росія в глобальній політиці", опублікованій на сайті МЗС РФ, міністр закордонних справ Росії Лавров висловив думку про можливість одночасної участі України в Митному союзі та ЗВТ з Євросоюзом.

[Подробности](#)

29.05.2013. Лідери Митного союзу обговорять розширення співпраці з Україною

Президент Росії Володимир Путін, який прибув напередодні до Астани з робочим візитом, сьогодні разом з лідерами Казахстану і Білорусі візьме участь у засіданні Вищої Євразійської економічної ради. Про це повідомляє УНН з посиланням на прес-службу Кремля.

Основна тема майбутнього саміту - обмін думками про хід реалізації домовленості щодо підготовки Договору про Євразійський економічний союз до 1 травня 2014. Планується розглянути актуальні питання забезпечення функціонування Митного союзу і подальшого розгортання Єдиного економічного простору", - йдеться у повідомленні прес-служби.

Головними темами зустрічі стануть перспектива створення Євразійського економічного союзу і розширення взаємодії країн-учасниць Митного союзу з Киргизією і Україною - президенти цих країн Алмазбек Атамбаєв та Віктор Янукович також прибули до столиці Казахстану. Очікується, що за підсумками саміту Київ отримає статус спостерігача в Євразійській економічній комісії, а Бішкек просунеться на шляху приєднання до МС.

[УНН](#)

29.05.2013. У Митному союзі погодилися, аби за ними спостерігала Україна

У Астані президенти України, Росії, Білорусі та Казахстану домовилися про те, що підпишуть урядовці у Мінську за два дні

Вища Євразійська економічна рада на рівні голів держав, що входять до Митного союзу, підтримала бажання України стати спостерігачем у цьому об'єднанні, а згодом - і у Євразійському економічному союзі. Меморандум про надання Україні статусу спостерігача в Євразійській

економічній комісії, яка є виконавчим органом Митного союзу, підпишуть у Мінську 31 травня під час саміту країн СНД.

Про це президент України Віктор Янукович повідомив після зустрічі президентів Росії, Білорусі, Казахстану та України в Астані.

У зустрічі також брав участь і президент Киргизстану, що прагне отримати членство у Митному союзі.

Раніше очікували, що в Астані підпишуть Меморандум про надання Україні статусу спостерігача у Євразійському економічному союзі, який має почати свою діяльність із 1 січня 2015.

Фактично, це підтвердив і перший віце-прем'єр Росії Ігор Шувалов, заявивши, що оскільки установчі документи Митного союзу не передбачають надання статусу спостерігача, то такий статус Україна може отримати лише зі створенням Євразійського економічного союзу:

"Якщо раптом президенти ухваллять рішення про запровадження статусу спостерігача у Митному союзі, нам потрібно тоді буде створити новий міжнародний договір або внести поправки в існуючий, які передбачають наділення деяких держав статусом спостерігача. Це обговорювалося, але потреби у цьому немає ніякої, тому що нормативна база Митного союзу зараз трансформується", - заявив російський урядовець в Астані.

Тоді як у Києві український прем'єр Микола Азаров заявив, що Україна не обмежиться лише набуттям статусу спостерігача у Митному союзі, але й готова приєднатися до низки угод, які становлять правову базу Митного союзу та Єдиного економічного простору.

"Після завершення аналізу ми запропонуємо колегам створити спільну переговорну групу достатньо високого рівня, аби у найкоротший термін домовитися про те, до яких угод може приєднатися Україна, не змінюючи їх тексту", - заявив Микола Азаров під час засідання уряду.

Крім того, за словами прем'єра, статус України як спостерігача дозволить їй мати доступ до інформації про кроки країн Митного союзу, які можна трактувати, як протекціоністські.

Не панацея

Разом із тим, українські оглядачі вважають, що Києву не варто переоцінювати статус спостерігача у Митному союзі, адже до цього Україна вже була спостерігачем у Євразійському енергетичному співтоваристві, але це не врятувало її від застосування проти неї протекціоністських кроків з боку країн-членів Митного союзу.

"Україна вже проходила цей шлях із Європейським економічним співтовариством, вона навіть підписала документ про входження у Єдиний економічний простір, який було ратифіковано у парламенті. Крім того, на сьогодні ми маємо три меморандуми із Євразійською економічною комісією - з питань торгівлі та технічного регулювання", - нагадує колишній заступник міністра закордонних справ, заступник генерального директора Центру Разумкова Валерій Чалий.

Він також припустив, що для України було б вигідніше підписувати будь-які угоди із Митним союзом після підписання угоди про вільну торгівлю із ЄС, аби позиція України була міцнішою, і аби "не повторити вдруге помилку, не зробити "харківські угоди" №2".

Оглядачі також вказують, що Україна ще навіть не використала повний потенціал членства у зоні вільної торгівлі з СНД, який, наприклад, передбачає можливість вільного доступу до транспортної інфраструктури всіх країн-членів.

Загалом, як каже колишній міністр економіки Віктор Суслов, отримання Україною статусу спостерігача у Митному союзі треба сприймати як "суто політичний, а не економічний" крок, оскільки з одного боку це означає, що країни Митного союзу начебто погодилися на українську пропозицію щодо співпраці у форматі 3+1, а з іншого - не передбачає зміну якихось економічних принципів у взаємодії між Україною та союзом.

Євразійська інтеграція

Водночас у Росії вже трактують домовленості, досягнуті в Астані, як рішення України повернутися у бік євразійської інтеграції.

Радник російського президента Сергій Глазьев каже, що надання Україні права мати статус спостерігача у Євразійському економічному союзі означає, що Україна прагне стати членом цього союзу, "тому що статус спостерігача надається лише державам, які хочуть увійти у наші інтеграційні об'єднання". Радник російського президента також вважає, що із підписанням Меморандуму у Мінську можна буде сказати, що Україна відмовляється від європейського вектору інтеграції.

"Для українського суспільства важливо розуміти, що неможливо одночасно підписувати угоду про асоціацію із Європейським союзом та брати участь у Митному союзі", - заявив Сергій Глазьев в Астані.

Напередодні комісар ЄС з питань розширення та європейської політики сусідства Штефан Фюле вкотре підтвердив позицію Європейського Союзу про те, що Україна не може одночасно бути і членом Митного союзу, і учасником зони вільної торгівлі із ЄС.

За кілька днів до цього російський міністр закордонних справ Сергій Лавров у статті до журналу "Росія у глобальній політиці" припустив можливість одночасного перебування України і у Митному союзі, і у зоні вільної торгівлі з ЄС.

BBC Україна

29.05.2013. Меморандум про участь України у Митному союзі підпишуть 31 травня

Меморандум про отримання Україною статусу спостерігача у Митному союзі буде підписаний в Мінську на Раді глав урядів СНД 31 травня. Про це повідомив у середу, 29 травня, президент України Віктор Янукович.

«Меморандум буде підписано найближчими днями на саміті в Мінську, рішення таке прийнято Радою глав держав Митного союзу», - сказав Янукович в Астані на брифінгу.

За його словами, в цьому меморандумі буде визначено статус України і "можливість нашого представника працювати в комісії Митного союзу".

Він також повідомив, що в Астані було прийнято політичну заяву глав держав Митного союзу і України.

"Ми підписали її вчотирьох про те, що Україна зробила заяву, Рада підтримала це рішення про те, що Україна буде спостерігачем в економічному євразійському союзі", - сказав Янукович.

Нагадаємо, президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв після переговорів лідерів країн Митного союзу, України і Киргизії заявив, що Вища Євразійська економічна рада на рівні глав держав підтримала наміри України отримати статус спостерігача у Митному союзі, а в майбутньому і в Євразійському економічному союзі.

Як відомо, Україна неодноразово заявляла про бажання працювати з Митним союзом за схемою "3+1", тобто брати участь в окремих угодах у рамках об'єднання, але не ставати його повноправним учасником, однак Росія раніше називала такий підхід неприйнятним.

Європейський Союз неодноразово заявляв, що Україна не може одночасно бути членом Митного союзу СЕП і мати зону вільної торгівлі з ЄС.

РІА Новості

03.06.2013. Україна - Митний союз: Тисяча й одна інтеграція

Поки що незрозуміло, кому принесе найбільший улов бурхливий і каламутний інформаційний потік, який хлинув з берегів Митного союзу, але вже точно це буде не Україна.

Як стверджує «Дзеркало тижня», вкотре в очах зарубіжних партнерів її виставили як країну з непослідовною і непередбачуваною зовнішньою політикою, непрозорою і кулуарною практикою ухвалення найважливіших державних рішень; країну, нездатну розібратися й визначитися з власними інтересами та пріоритетами. І хоча з українським геополітичним вибором поки що нічого істотного не відбулося, недобрий осад залишився.

Домовленості з Митним союзом не матимуть практичних наслідків, резюмує «Український тиждень». Єдиний імовірний наслідок підписаних угод в Астані – хіба що у своєрідному перехідному етапі до дальшого втягування України в не в Європейський, а Євразійський союз.

Радіо Свобода

ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ

РОСІЯ

28.05.2013. Україна в Митному союзі: спостерігач за суперечками

За весь час переговорів про залучення України до євразійського простору змінився лише учасник перемовин від України

28-29 травня український президент перебуватиме в Астані, де зустрічатимуться лідери країн, що входять до Митного союзу - Росії, Білорусі та Казахстану. Поки Україну закликають стати четвертим членом цього союзу, між його трьома нинішніми членами точаться серйозні суперечки.

Сама Україна хоче набути статусу спостерігача за євразійським інтеграційним проектом. Проте з Росії, яку вважають лідером і рушійною силою євразійської інтеграції, неодноразово лунали запрошення до України стати повноправним членом проекту створення Євразійського економічного союзу, на який згодом має перетворитися Митний союз.

Як заявляють у президентській адміністрації, головна мета візиту Віктора Януковича до Астани - взяти участь у засіданні вищої Євразійської економічної ради. Очікується також, що на цьому засіданні можуть погодити текст Меморандуму про надання Україні статусу спостерігача у Євразійському економічному союзі з моменту його створення - з 1 січня 2015 року.

Як заявив керівник Головного управління з питань міжнародних відносин адміністрації президента Андрій Гончарук, цей меморандум лише погодять і навряд чи підпишуть в Астані. Він також пояснив, що оскільки Митний союз є лише елементом Євразійського економічного союзу, бути спостерігачем у ньому просто неможливо. Водночас представник президентської адміністрації підкреслив, що "оминути Митний союз ми не можемо".

"Як би ми там хотіли чи не хотіли, а це 63 млрд доларів обороту. І за два останні роки, не дивлячись на кризу у світовій економіці, це 30% росту", - заявив Андрій Гончарук.

Напередодні про це також говорив і урядовий уповноважений України з питань співпраці з Росією, СНД та ЄврАзЕС Валерій Мунтіян.

Візит напередодні візиту

Напередодні візиту до Астани президент України Віктор Янукович здійснив несподівану одноденну поїздку до Сочі, де зустрівся із президентом Росії Володимиром Путіним. Через відсутність офіційної інформації щодо результатів цієї зустрічі оглядачі висунули кілька припущень.

Колишній міністр закордонних справ України Володимир Огризко заявив, що "це була остання спроба загальмувати те, що вже практично неможливо загальмувати". Йдеться про рух України до підписання угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі із ЄС, що, як очікується, може відбутися у листопаді цього року.

Проте інші оглядачі припускають, що під час зустрічі у Сочі президенти могли домовитися про отримання Києвом статусу спостерігача у Митному союзі в обмін на доступ Москви до контролю над українською газотранспортною системою.

Утім, коментуючи такі припущення, міністр енергетики Едуард Ставицький запевнив, що до контролю над українською ГТС поки що "нікого не допустили". А міністр закордонних справ України Леонід Кожара, перебуваючи у Брюсселі, заявив, що Україна "приєднається до всіх угод Митного союзу, які не суперечать нашим зобов'язанням перед ЄС".

Пан Кожара також підкреслив, що Україна прагне не інтегруватися до євразійських структур, а уникнути дезінтеграції у таких важливих для України галузях, як авіабудування та космічна галузь.

У Росії визнають "певні проблеми"

Останні кроки України є продовженням попередньої політики, мета якої - заспокоїти східного сусіда при реальному просуванні на Захід, каже завідувач сектором економічного розвитку пострадянських держав Інституту економіки Російської академії наук Олена Кузьміна.

"Невже Україні було мало часу, аби, як спостерігачу в ЄврАзЕС, зрозуміти всі "плюси" та всі "мінуси" від більш активної участі в євразійському інтеграційному проєкті? Я би сказала, що пріоритет європейської інтеграції України включає такий елемент політики, як "замирення" свого північного сусіда, для того, аби толерантні, але неглибокі інтеграційні відносини не заважали Україні інтегруватися на Захід, при цьому не пориваючи остаточно зв'язки із Росією та її партнерами у євразійській інтеграції", - каже Олена Кузьміна.

Водночас російський економіст визнає, що деякі внутрішні процеси, які відбуваються у Митному союзі, стають не найкращою агітацією для більш глибокої інтеграції нових країн до об'єднання.

"Перші роки євразійської інтеграції показали, що є маса проблем у тому, як її сприймає суспільство. З'явилася велика кількість невдоволених цими інтеграційними процесами. Тут є і політизовані проблеми, і проблеми, пов'язані із тим, що у конкурентній боротьбі особливо малий та середній бізнес чи окремі галузі не завжди виграють від інтеграції. І ці питання треба вирішувати", - каже російський експерт.

Четвертий зайвий?

Але ще більш жорсткі оцінки проблем Митного союзу дають експерти із Казахстану. У 2012 році експорт країни, попри членство у Митному союзі, скоротився.

"Швидкість євразійської інтеграції перевищила всі прогнози, якщо говорити про нормотворчі процеси. Але ті виклики, що нині стоять перед країнами-членами об'єднання, - це забезпечити реалізацію тих принципів, про які ми домовилися - свободу пересування товарів, послуг, капіталу та робочої сили. Ми знаємо, що, на жаль, деякі угоди Митного союзу не почали діяти. Наприклад, про уніфіковані тарифи на залізничні перевезення. Інший виклик - це бар'єри у торгівлі, які не так легко ліквідуються", - говорить перший заступник голови Національної економічної палати Казахстану Рахим Ошакбаєв.

Занепокоєння казахського експерта також викликає і подальша концентрація повноважень у наднаціональному органі - Євразійській економічній комісії, на що в Астані, як виглядає, не дуже розраховували.

"Багато експертів відзначають, що Євразійська економічна комісія перебирає на себе дедалі більше повноважень і частину функцій, які нині успішно виконують національні органи, - каже казахський експерт. - Є побоювання щодо передачі все більшої частини повноважень наднаціональним органам. Навіщо це робити і як комісія буде виконувати ці функції, якщо навіть базові угоди ще не всі працюють? У Казахстані переконані, що це є виключно економічним проєктом, і хотіли би уникнути політичної інтеграції, власне, так, як це і передбачено установчими документами об'єднання. Суто по-простому, і трьом сторонам дуже важко все це узгоджувати, а уявити, що буде, якщо з'явиться четверта сторона, і зовсім складно".

Рахим Ошанбаєв також вважає, що якби Україні на практиці можна було показати, як Євразійська комісія вирішує проблеми, що виникають при продажу білоруських товарів у Казахстані чи Росії, це було б кращою агітацією за участь у проєкті, ніж всі розмови про інтеграцію та підрахунки впливу членства у Митному союзі для ВВП.

Про подібні проблеми тривалий час говорять і білоруські експерти. А на початку цього року і президент Білорусі Олександр Лукашенко заявив, що "з бухти-барахти" його країна не піде на тіснішу інтеграцію із Росією та іншими колишніми республіками.

Складний, але очевидний вибір?

Економіки країн-членів Митного союзу та України надто різні, а проблеми, з якими стикаються бізнесмени і в Україні, і в Росії - надто схожі, аби говорити, що у довготерміновій перспективі інтеграція України до євразійського простору може дати щось нове, каже виконавчий директор міжнародного Фонду Блейзера Олег Устенко. Він також вважає, що різні оцінки переваг від інтеграції на Захід чи на Схід пояснюються тим, про яку перспективу говорять оглядачі.

"Українська влада опинилася перед складним вибором, що важливіше: короткострокова перспектива чи довгострокова? Якщо говорити про короткострокову перспективу, то загальні очікування полягають у зниженні ціни на російський газ. На цьому ж припущенні базуються і більша частина розрахунків привабливості приєднання до Митного союзу", - каже експерт. Водночас він застерігає від того, аби оцінювати переваги якогось вибору тільки залежно від ціни на російський газ.

"Українська економіка є експортно-орієнтованою. Так само, як економіки Росії та Казахстану. Але на цьому схожість вичерпується. У Росії та Казахстану є величезні енергетичні ресурси, яких в Україні немає. Чверть українського експорту іде в Росію, але так само близько чверті іде у Європейський Союз. Саме це змушує Київ грати одразу на двох напрямках, і іншої позиції від України навряд чи можна очікувати. Але не секрет, що у цих трьох країнах є купа перешкод для розвитку бізнесу, економічного зростання та корупцією. Що вони можуть дати Україні нового?" - вважає Олег Устенко.

BBC Україна

27.05.2013. ЗМІ: Янукович з Путіним ділили українську ГТС

На порядку денному зустрічі президента України Віктора Януковича і Росії Владіміра Путіна могли бути питання приєднання України в якості спостерігача до Митного союзу і ситуація з поставками газу. Цілкові імовірно, що Янукович повідомив Путіну про готовність України створити газотранспортний консорціум на умовах, запропонованих Росією.

Про це повідомляє «Коммерсант-Украина» з посиланням на джерела, близькі до переговорів президентів України та Росії під час вчорашньої зустрічі в Сочі.

Як зазначає видання, точної інформації про те, що близько п'яти годин обговорювали глави держав, немає.

Втім, те, що однією з ключових тем переговорів могло стати обговорення майбутнього України в рамках Митного союзу, підтверджує урядовий уповноважений з питань співпраці з РФ, країнами СНД і ЄвразЕС Валерій Мунтіян. В Астані, куди відправляється Віктор Янукович і Владімір Путін, 29 травня має відбутися підписання меморандуму про отримання Україною статусу спостерігача в МС.

Крім планів щодо Митного союзу, президенти України і Росії, можливо, обговорювали створення консорціуму на базі української газотранспортної системи (ГТС) і зниження ціни газу для України, повідомило видання джерело в Міненерго.

"Ми готові на умови російської сторони, коли "Газпром" стане ключовим учасником консорціуму і його права будуть забезпечені законодавчо в обмін на зниження цін на газ", - заявило джерело.

Інше джерело, близьке до переговорів, розповіло, що українська влада готова поступитися Росії контролем над магістральними газопроводами, а контроль над розподільними газопроводами передати групі ВЕТЕК підприємця Сергія Курченка. За словами співрозмовника видання, піти на поступки російській стороні Україну змусили як проблеми з наповненням бюджету, так і спад на ринку металопродукції, що триває.

Як відомо, Україна і Росія вже більше півроку ведуть переговори про створення консорціуму на базі української ГТС в обмін на зниження ціни газу до \$260-280 за тис. кубометрів. Схоже, що російська сторона також поступово готується до того, щоб пояснити зниження ціни газу для України.

Так, перший заступник голови комітету держдуми з природних ресурсів, природокористування та екології Валерій Язєв не виключає поступок Україні щодо ціни газу у випадку, якщо перед Росією постане вибір - втратити український ринок або залишитися на ньому, знизивши ціни.

"Шкода втрачати ринки, і ніхто не говорить, що це добре, але, якщо будуть перешкоди непереборної сили, хто їх перестрибне? Я підтримую "Газпром". Він, скільки може, тримає для України високу ціну і отримує нормальний прибуток, а, якщо з'явиться можливість втрати

контракту, тоді трохи поступиться в ціні. Така бізнес-логіка властива торгівлі не тільки газом, а й іншими товарами", - зазначив Язєв.

Він нагадав, що Україна є одним з найбільших споживачів російського газу, і по її території також здійснюється транзит до Європи.

"Ми співпрацюємо постійно, пропонуємо варіанти - обмін активами між Газпромом і Нафтогазом, ми готові разом з Україною експлуатувати її ГТС, у нас є ще цілий ряд спільних програм", - сказав він і додав, що подібна співпраця здійснюється тільки в тих питаннях, які відповідають національним інтересам Росії.

Тиждень.ua

27.05.2013. Ставицький очікує, що Янукович і Путін домовляться про щось "позитивне" щодо української ГТС

Деталі "якихось" домовленостей, які, ймовірно, будуть на зустрічі президентів України і Росії, не відомі досі.

Ставицький розраховує, що Путін і Янукович досягнули "позитивних" для України домовленостей щодо ГТС

Міністр енергетики та вугільної промисловості України Едуард Ставицький очікує досягнення домовленостей з Російською Федерацією щодо газотранспортної системи (ГТС) на зустрічі президентів обох країн в Астані, 28-29 травня.

Про це він сказав журналістам у Києві в понеділок, 27 травня.

"Чого можна очікувати? Домовленості якісь будуть, я в цьому переконаний, позитивні для нашої країни", - сказав Ставицький.

Міністр додав, що переговорний процес щодо ГТС між Україною і РФ триває. При цьому він нагадав, що закон про реформування НАК "Нафтогаз України" ще не прийнято.

Нагадаємо, у кінці травня у столиці Казахстану 28-29 травня пройде засідання Вищої Євразійської економічної ради, де будуть присутні президенти всіх трьох країн учасниць Митного союзу, а також президент України Віктор Янукович.

Нагадаємо, 15 травня Ставицький пообіцяв вирішити газову суперечку з Росією до кінця травня. "Все вирішиться, дайте два тижні максимум", - сказав він, відповідаючи на запитання, на якому етапі перебувають переговори з РФ щодо перегляду ціни на газ для України.

Раніше президент України Віктор Янукович заявив, що Україна згодна передати ГТС в оренду, але при цьому залишити її у державній власності для забезпечення необхідних засобів її модернізації, утримання в належному технічному стані та одержання гарантій обсягів транзиту. Прийняття "прозорого" рішення він спрогнозував до кінця першого півріччя 2013 року.

Українська влада заявляє, що оптимальним варіантом є створення тристороннього консорціуму з паритетною участю російських і європейських компаній, що дасть змогу залучити кошти в модернізацію системи, підвищити її надійність і пропускну здатність і гарантувати обсяги транзиту.

Нагадаємо, Кабмін подав у Верховну Раду 26 квітня законопроект №2937, яким просить дозволити приватизацію НАК "Нафтогаз України" і його "дочок", а також дозволити оренду ГТС і підземних сховищ газу (ПСГ).

Проти законопроекту Кабміну виступають три опозиційні фракції ("Батьківщина", "УДАР" і "Свобода"), а також більше третини депутатів Партії регіонів. На даний момент документ знято з розгляду та його планується відправити на доопрацювання.

Тиждень.ua

30.05.2013. Чи збудеться російська мрія про українську ГТС?

Хто контролює українську ГТС - той контролює і транзит газу до Європи

Отримавши на початку 2013 року штрафну платіжку від "Газпрому" на 7 млрд доларів за недостатній імпорту газу з Росії, у травні Київ повідомив про ще більше скорочення цього імпорту. Водночас було завершено оцінку "Нафтогазу", а до парламенту було подано законопроект про його приватизацію.

Колишні урядовці, що спостерігали за укладенням чинних україно-російських газових контрактів, кажуть, що нині Росія впритул наблизилася здійснення своєї давньої мети - контролю над українською ГТС.

Документальне оформлення рішення про скорочення споживання газу та його імпорту із Росії було ухвалено українським урядом через 5 місяців після отримання штрафних санкцій "Газпрому". Затверджений наприкінці квітня баланс споживання газу було оприлюднено урядом лише наприкінці травня.

Згідно із документом, цього року український "Нафтогаз" придбає у російського "Газпрому" лише 18 млрд кубометрів газу, а ще 8 млрд кубів імпортує підконтрольна Дмитру Фірташу Ostchem, переважно, для хімічних підприємств, що також входять у фінансово-промислову групу бізнесмена.

Вперше у газовому балансі країни передбачаються поставки газу з Європи, - 1,3 млрд кубів очікується отримати від німецької RWE.

Таким чином, загальний обсяг російського газу, що його планує імпортувати Україна, становитиме 26 млрд кубометрів.

Коли постало питання виплати Росії 7 млрд доларів штрафу за невиконання умови угоди Клацнути "бери або плати", у "Газпромі" заявляли, що згідно із контрактами 2009 року, "Нафтогаз" має викуповувати не менше 41,6 млрд кубів російського газу на рік. У Києві ж підрахували, що контракти дають змогу купувати у Росії 33 млрд кубів, але цей обсяг не обов'язково має бути викуплений лише "Нафтогазом".

Уряд захищає "національні інтереси" - чиї?

Саме стільки російського газу - 33 млрд кубометрів - Україна імпортувала у 2012 році, щоправда, спільними зусиллями "Нафтогазу" та Ostchem. Відтак, цьогорічне скорочення імпорту до 26 млрд кубів можна розглядати як порушення контрактів навіть за українськими розрахунками.

Проте, як твердить віце-прем'єр Юрій Бойко, який вже не перший рік веде газові переговори із "Газпромом", Україна нічого не порушує:

"Коли ми затверджували прогнозний баланс, ми виходили із своїх національних інтересів: ми будемо закуповувати газу стільки, скільки треба із урахуванням того, що частину газу ми замінюємо на вугілля. І ми чітко та ясно попередили російських колег, що при нинішній ціні на газ ми будемо скорочувати його споживання, а відтак - і імпорт", - заявив Юрій Бойко, коментуючи затверджений урядом баланс споживання газу.

Оглядачі зауважують, що такі "зухвали" рішення Києва щодо подальшого скорочення імпорту російського газу пояснюються двома чинниками. По-перше - тим, що при уповільненні економіки Україні просто може не вистачати коштів для того, аби розплатитися за газ. По-друге, тим, що Україна впевнена у міцності своїх позицій у разі, як Росія вирішить вимагати штраф через суд. Мовляв, на сьогодні всім вже настільки очевидно, що у січні 2009 року газові угоди між Україною та Росією були підписані під тиском, що рішення міжнародного арбітражу на користь України було б цілком вірогідним.

Проте український прем'єр Микола Азаров і далі наполягає, що якби замість трирічних безрезультатних переговорів із Москвою про перегляд контрактів Київ звернувся би до міжнародного арбітражу у Стокгольмі, розірвати газові угоди 2009 року, які президент та уряд називають "кабальними", все одно не вдалося б:

"На думку експертів, юристів, в результаті зради попередньою владою національних інтересів, контракт складено настільки вигідно для Росії і не вигідно для національних інтересів, що розірвати його у якийсь інший спосіб, крім як через переговори, неможливо", - каже Микола Азаров.

Колишній уповноважений президента Ющенка з міжнародних питань енергетичної безпеки Богдан Соколовський каже, що він погоджується лише із першою частиною заяви нинішнього прем'єра. Як і у 2009, коли уряд Тимошенко підписував газові контракти з Росією, пан Соколовський твердить, що вони були укладені на користь Росії. Проте він вважає, що їх вже давно можна і треба було розірвати:

"Контракти 2009 року так мудро були ініційовані та виписані російською стороною, що розірвати їх дуже важко. Але можливо. Можна розривати будь-які контракти, тим більше ті, що були підписані під тиском. Але для цього потрібна політична воля", - каже Богдан Соколовський.

Із оцінками прем'єр-міністра щодо можливості розірвання чинних газових угод із Росією не погоджується і колишній посол з особливих доручень з питань енергетичної безпеки МЗС України В'ячеслав Княжицький, через руки якого проходили більшість енергетичних угод, що їх Україна укладала як на Сході, так і на Заході.

"Пан Азаров - хоч і прем'єр-міністр, але не юрист. Багато серйозних юристів впродовж останніх трьох років говорили, що до Стокгольмського арбітражу таки треба було йти. І навіть зараз я не бачу якихось перешкод, щоб звернутися до Стокгольмського арбітражу з приводу перегляду контрактів. Звичайно, влада побоюється такого кроку. Але ми маємо розуміти, що у разі, як буде рішення Стокгольмського арбітражу на користь України, то це означатиме реверсивне відшкодування тих збитків, яких зазнала Україна за ці роки. І тоді і в Україні, і в "Газпрому" були б зовсім інші переговорні позиції. Зрозуміло, кому це не вигідно", - каже дипломат.

"Нафтогаз": реформувати, продати чи віддати за борги?

Паралельно із ухваленням рішення про скорочення імпорту російського газу, уряд намагається провести у парламенті Клацнути законопроект, який дозволить приватизувати "Нафтогаз" разом із газотранспортною системою та системою підземних сховищ. При цьому в уряді пояснюються такі наміри виконанням зобов'язань України перед ЄС щодо реформування енергетичного сектору. У керівних органах ЄС кажуть, що вимоги стосувалися не приватизації, а лише розподілення функцій транспортування та постачання газу національної компанією, яка цілком могла б залишатися і у державній власності.

Саме під час розгляду законопроекту у парламенті стало відомо, що консалтингова компанія Baker Tilly завершила оцінку української ГТС, яку здійснювала на замовлення українського уряду. У компанії не називають остаточну оцінку, посилаючись на угоду з "Нафтогазом". Міністр енергетики Едуард Ставицький каже, що цифри будуть оприлюднені після того, як парламент остаточно схвалить законопроект про приватизацію "Нафтогазу":

"Цифра є. Закон ухвалимо і потім озвучимо", - заявив урядовець.

Така небагатослівність міністра пояснюється тим, що цю оцінку Київ може використовувати у подальших торгах із Росією щодо зниження ціни на газ, яке може відбутися в обмін на передачу Росії контролю над української ГТС.

"Теоретично це можливо. Вони нам за недобір газу знову виставлять якісь штрафи, і тиснутимуть психологічно. Хоча я маю сумніви щодо того, що вони підуть із цими штрафами до суду, адже якщо Україна не погоджуватиметься сплатити штраф, єдиним шляхом для "Газпрому" буде звернення до суду. Але якщо в українській влади є бажання все здати заради якихось інтересів, про які можна лише здогадуватися, то ситуація розгортатиметься зовсім по-іншому", - каже В'ячеслав Княжицький.

Ще більш упевнений у тому, що все йде до переходу української ГТС під контроль Росії Богдан Соколовський:

"Я не маю сумнівів, що закон буде ухвалено. Може, у трохи іншому вигляді, ніж зараз. Те, що далі українська ГТС відійде під протекторат Росії - це я вам гарантую. Можливо, через других чи третіх осіб, але це буде так. Бо контроль над ГТС - це не тільки контроль над експортом газу до Європи, але й контроль над постачаннями газу українським підприємствам, тобто, над українською економікою", - каже колишній президентський уповноважений з питань енергетики.

BBC Україна

04.06.2013. "Газпром" невдоволений реверсним постачанням газу до України

Російський "Газпром" проаналізує реверсні постачання газу до України з Європи. Таке заявив заступник голови правління компанії, Олександр Медведев.

За його словами, Києву не варто в односторонньому порядку заявляти про запровадження реверсу. Це, на думку посадовця, "не лише некоректно, але й небезпечно".

Медведев зауважив: контракт передбачає певні правила фіксування газу в тому чи іншому пункті здавання. Організацію таких схем без участі "Газпрому" представник компанії назвав самодіяльністю.

Нагадаємо, у березні цього року Україна почала реверсне постачання блакитного палива з Європи через Угорщину.

5 канал

